

Морська безпека як складова національної безпеки

**Матеріали круглого столу
25 жовтня 2024 року**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
АСОЦІАЦІЯ МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ
КОЛЕГІЯ ЮРИСТІВ З МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ

***Морська безпека як складова
національної безпеки***

Матеріали круглого столу
25 жовтня 2024 року

Одеса – 2025

УДК 341.225(082)

М432

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради навчально-наукового інституту морського права та менеджменту Національного університету «Одеська морська академія» від 24 грудня 2024 р. (протокол № 5)

Редакційна колегія: Савінова Н.А. д.ю.н., с.н.с. (голова редколегії); Степанов С.В., к.ю.н., доцент (зам. голови редколегії); Скоробагатько А.В., д.ю.н., доцент; Ковбан А.В., к.ю.н., доцент; О.О. Ізбаш та інші.

Морська безпека як складова національної безпеки: матеріали круглого столу 25 жовтня 2024 року. – Одеса: НУОМА, 2025 – 68 с.
Укр. та англ. мовами.
ISBN 978-617-7857-43-2

У збірник увійшли матеріали круглого столу «Морська безпека як складова національної безпеки», яка відбулась в Національному університеті «Одеська морська академія» 25 жовтня 2024 р. Видання містить аналіз Морської доктрини України на період до 2035 року, проаналізовані підходи до ролі наднаціональних стандартів адміністрування морської безпеки та внутрішньодержавних механізмів її реалізації. Досліджується морська безпека як стан, який досягається за допомогою інструментів реалізації морської доктрини держави та її втілення у нормотворенні та правозастосуванні. Означено шляхи оновлення морської безпеки як складової національної безпеки України у повоєнний та мирний час.

УДК 341.225(082)

Надані учасниками матеріали надруковані із збереженням авторської редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів.

ISBN 978-617-7857-43-2

© Національний університет
«Одеська морська академія», 2025

ЗМІСТ

Балобанов О.О.

Повернемося до мети та загальних засад «безпеки мореплавства»..... 4

Бельо Л.Ю.

Аналіз правового регулювання національних інтересів України в сфері портових інновацій..... 7

Бондаренко К.В., Нєкрасов Д.С.

Деякі питання функціонування Морської охорони Державної прикордонної служби України в контексті прийняття Стратегії морської безпеки України 10

Валуєва Л.В.

Митна безпека та портові інновації..... 14

Допілка В.О.

Проблеми правового регулювання у морському туризмі 19

Єфтєні Н.М.

Ціннісні орієнтації українського суспільства в умовах воєнної агресії 22

Зозуля Є.В.

МВС України як суб'єкт забезпечення морської безпеки України 24

Ковбан А.В.

Національні інтереси в морській сфері: конституційно-правовий аналіз..... 28

Кузніченко О.В., Ільченко М.А.

Морська безпека, як невід'ємний компонент національної безпеки держави... 31

Литвиненко С.С.

Роль та функції міжнародних організацій у протидії тероризму на морі..... 34

Moshak Grygorii

Improvement of legal regulation of safety of navigation on waterways..... 38

Mykhailova Diana

Protecting seafarers: how warlike operations area agreements ensure safety in Black sea region..... 41

Палько В.І.

Правова політика Морської безпеки України 44

Переверзєва О.С.

Загроза морському середовищу під час воєнних дій в Україні..... 47

Пальченко А.А.

Щодо забезпечення екіпажем морських перевезень як основи національної безпеки мореплавства 50

Святюк Святослав

Основні етапи контролю судна в міжнародному морському праві 54

Скоробагатько А.В.

Дотримання трудових прав моряків – гарантія морської безпеки 57

Степанов С.В.

Аналіз міжнародного досвіду у сфері інформаційної безпеки..... 61

Сурілова А.О., Мочернюк М.О.

Взаємозв'язок тероризму та нелегальної міграції: глобальні виклики безпеки та шляхи їх подолання..... 64

5. Кодекс торговельного мореплавства України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 15 березня 2010 року (офіційний текст). Київ : Паливода А.В., 2010. 116 с. (Кодекси України). Ст. 204.
6. Брюссельская конвенция «Об унификации некоторых правил о коносаментах от 25 августа 1924 года» (Гаагские правила). Международный морской комитет 1924 г. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_221.
7. Конвенция ООН о морской перевозке грузов 1978 г. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_391.
8. Афинская конвенция о перевозке морем пассажиров и их багажа 1974 года: Закон України від 15 листопада 1994 року № 115/94. ВВР. 1994. № 33. Ст. 305.
9. Кодекс торговельного мореплавства України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 15 березня 2010 року (офіційний текст). Київ: Паливода А.В., 2010. 116 с. (Кодекси України). Ст. 195.
10. Балобанов А.А., Мунари Ф., Суччи Дж., Рейно Ж. Очерки по морскому праву: учебное пособие. Одесса, 2001. 216 с.
11. Шемякин А.Н. Морское право: учебное пособие. Харьков : Одиссей, 2004. 384 с.
12. Конвенція про режим судноплавства на Дунаї 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_175.
13. Міжнародний туризм (політико-правовий аспект). Актуальні проблеми міжнародних відносин: збірник наукових праць. Вип. 6 (Ч. III). Київ : РВЦ «Київський університет», 1998. С. 113-119.
14. Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 року (зі змінами та доповненнями) № 324/95-ВР. Відомості Верховної Ради України (ред. від 26 квітня 2014 року, підстава 119318). 2014. № 31. Ст. 241.

Єфтєні Н.М.

*кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Національного університету «Одеська морська академія»*

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ

Воєнна агресія росії проти України спричинила переосмислення системи цінностей в українському суспільстві. Ціннісні орієнтації відіграють надзвичайно важливу роль у суспільстві, оскільки вони формують базові

принципи і переконання, які визначають поведінку індивідів та соціальних груп. Ціннісні орієнтації встановлюють стандарти того, що вважається прийнятним чи неприйнятним у суспільстві і визначають моделі поведінки, які підтримуються чи, навпаки, засуджуються. Спільні цінності об'єднують людей і створюють відчуття спільності і солідарності, сприяють збереженню культурної ідентичності і допомагають забезпечити гармонійне існування в суспільстві допомагають забезпечити гармонійне існування в суспільстві допомагають забезпечити гармонійне існування в суспільстві допомагають забезпечити гармонійний розвиток.

Ціннісні орієнтації формують моральні та етичні межі щодо участі в конфліктах та особливостях їх вирішення. Вони сприяють мирному розв'язанню суперечок та запобіганню насильства. Але українське суспільство орієнтуючись на цінності західного світу, в якому превалювала загальна направленість на демократичний розвиток та європейську інтеграцію, змушене реагувати на відкриту агресію сусіда [1, С.96].

Соціологічне дослідження, проведене Інститутом соціології НАН України в 2024 р. дає можливість зрозуміти, як суспільство можна об'єднати на основі певних цінностей та емоційних відгуків.

Групова солідарність стає основним аспектом суспільного життя в складних умовах, люди готові об'єднуватися навколо позитивних і негативних чинників. Відбувається загальне усвідомлення суспільних викликів та готовність долати їх разом, об'єднують українців відчуття втрати нормального життя (39,5% респондентів), спільні труднощі життя (35,4% респондентів), невдоволеність владою (31,8% респондентів) і страх перед майбутнім (23,7% респондентів).

В важкі часи люди усвідомлюють важливість взаємодопомоги та підтримки один одного, 36,9% вважають, що українців об'єднує прагнення спільно долати труднощі життя [2, С.31].

В умовах війни національна ідентичність і патріотизм набувають особливого значення, патріотичні почуття громадянина є об'єднуючим чинником для 38,2% українців, національна ідея побудови української держави для 35,1%, а національна належність для 27,7% [2, С.31].

Війна змінює пріоритети суспільства, де основна увага приділяється питанням безпеки, фізичному виживанню та захисту родин. В українському суспільстві відображаються глибокі зміни в повсякденному житті та звичних умов через війну, викликаючи почуття втрати стабільності. 52,7% респондентів найбільшим чинником, який об'єднує українців, обрали віру в краще майбутнє,

а 39,5% респондентів об'єднані через відчуття втрати нормального життя [2, С.31].

В умовах зовнішніх загроз та внутрішніх викликів з якими зіштовхнулося українське суспільство, актуальним є збереження та захисту ключових елементів національної ідентичності та культури. Патріотичні почуття та спільні зусилля для подолання труднощів сприяють зміцненню єдності та спільності в суспільстві. Розуміння змін в поточних настроях та ціннісних орієнтацій українського суспільства в умовах війни може стати основою для формування політики та стратегій його розвитку.

Список використаних джерел:

1. Неприцька Т.І. Формування ціннісних орієнтацій в суспільстві в умовах війни: реалії України. Політичне життя. Вип.3 2022. С. 91-97.
2. Українське суспільство в умовах війни. Рік 2024: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член. кор. НАН України, д.філос.н. Є. Головахи, член.-кор. НАН України, д.соц.н. С. Дембіцького. Київ : Інститут соціології НАН України, 2024. 450 с.

Зозуля Є.В.

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри державно-правових дисциплін та безпеки
життєдіяльності факультету №2 Криворізького навчально-наукового
інституту Донецького державного університету внутрішніх прав*

МВС УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОРСЬКОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Указом Президента України від 17 липня 2024 року уведено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 17 липня 2024 року «Про Стратегію морської безпеки України» та одночасно затверджено Стратегію морської безпеки України [1]. Безумовно, що ухвалення зазначеної Стратегії морської безпеки України (далі Стратегія) є важливим кроком на шляху до забезпечення національної безпеки в українських морських просторах. Стратегія має метою є забезпечення готовності, комплексного і ефективного запобігання та реагування на загрози морській безпеці України, які виникають на прибережних територіях, у її морських просторах, а також інших районах Світового океану, на які поширюються економічні та інші інтереси України.